

KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

REPUBLIKA SLOVENIJA

KPK VESTNIK

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | VLADAVINA PRAVA

Komisija za preprečevanje korupcije
Dunajska 56, 1000 Ljubljana
<http://www.kpk-rs.si>
anti.korupcija@kpk-rs.si

Maj 2011
Številka 2

ZAKAJ NAČRTI INTEGRITETE?

Približuje se rok, ko bodo zavezanci morali komisiji posredovati svoje načrte integritete. S ponovno uzakonitvijo tega orodja, ki je bilo prvič naloženo kot obveznost že v starem zakonu o preprečevanju korupcije iz leta 2004, bodo državni organi, organi lokalnih skupnosti in drugi zavezanci prvič pripravili oceno korupcijske izpostavljenosti institucije in načrt ukrepov za pravočasno odkrivanje, preprečevanje in odpravljanje tveganj za korupcijo.

Čeprav nekateri zavezanci še vedno nejevoljno sprejemajo novo obveznost po Zakonu o integriteti in preprečevanju korupcije, pa vedno več zavezancev oziroma oseb, zadolženih za pripravo načrtov integritete znotraj institucij, pozitivno sprejema to orodje, na kar kaže število srečanj komisije s posameznimi zavezanci zaradi priprave načrtov integritete in njihov odziv ter resen pristop k tej nalogi.

Ne gre pa zanemariti pomembne predpostavke priprave dobrega načrta integritete: podpore odgovornih oseb pripravljalcem načrtov integritete, da bodo lahko dovolj odkriti pri identifikaciji vseh tveganj za korupcijo in da jih bodo lahko v načrte integritete tudi vključili. Priprava načrtov integritete namreč zahteva zadostno mero poguma odgovorne osebe organa ali organizacije, da oceni delovanje institucije, ki jo vodi. Načrt integritete, ki bo identificiral samo nekatera tveganja, druga pa zanemaril, bo kot posoda, kateri polovico lukenj zamašimo in upamo, da voda skozi druge ne bo tekla. Prav tako pa bi bilo neodgovorno tudi, da bi čas, ki so ga posamezniki vložili v pripravo načrtov integritete, najsi gre za zavezance ali za komisijo, vloženi le zaradi strahu pred sankcijo. Neodgovorno do zaposlenih, ki so v pripravo načrta integritete, ki ga je zakonodajalec prepoznal kot tako pomembnega, da ga je predpisal kot obveznega, vložili veliko svojega časa in truda, in predvsem do vseh državljanov, ki nam ni vseeno, ali institucije aktivno pristopajo k obvladovanju tveganj, ki so jim izpostavljene in ali se javna sredstva, ki so za to namenjena, res smotno uporabljajo. S pripravo načrtov integritete pa bo opravljena šele polovica naloge. Težja, dosledno izvajanje ukrepov, šele pride.

Vita Habjan

RUBRIKA + /-

"Odvetniki se premalo zavedamo svoje vloge in pa tudi odgovornosti, ki nam jo poklic daje. Odgovornost je temelj, in če ta pade, potem odvetnika ne bomo več potrebovali."

(Konrad Plauštajner, Mladina št. 16-17, letnik 2011)

PRIJAVI SE NA NOVICE

(na našem e - naslovu anti.korupcija@kpk-rs.si)

V OSPREDJU

- ! Tema meseca: Integriteta in načrt integritete, str. 2.
- ! Komisija gostila ministra za pravosodje Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske, g. Kennetha Clarka, str. 3.
- ! Obvestilo nosilcem ukrepov glede poročanja o izvajanju ukrepov iz Akcijskega načrta za uresničevanje Resolucije iz javnega sektorja, str. 3.
- ! Konferenca o evropskih standardih za EPAC/EACN člane, str. 3.
- ! Komisija o integriteti v Črni gori, str. 3.
- ! Konferenca G20 in OECD z naslovom "Okrepitev sodelovanja v boju zoper korupcijo", str. 3.
- ! Sprememba 35. člena ZIntPK v zvezi z institutom omejitev poslovanja, str. 4.
- ! Razbremenilnik, str. 4.

OPOMNIK

- ⌚ Poročanje lobirancev (tako po stiku z lobistom ali poskusu nedovoljenega stika)
- ⌚ Omejitve poslovanja (poročanje 1 mesec po nastopu funkcije)
- ⌚ Nezdružljivost funkcij (poročanje v 30 dneh po izvolitvi ali imenovanju)
- ⌚ Dolžnost prijave premoženjskega stanja (1 mesec po nastopu funkcije)
- ⌚ Začasna prepoved poslovanja po prenehanju funkcije (2 leti po prenehanju)

ŠTEVEC

! **Zavezanci** za poročanje o izvajanju ukrepov akcijskega načrta **zamujate s poročilom že 66 dni.**

NAPOVEDNIK

1 OECD (Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj) bo letos praznovala svojo 50. obletnico obstoja. V okviru foruma "Boljše politike za boljše življenje" se bo proslave udeležila tudi komisija.

1 SEECIP (Proces sodelovanja v Jugovzhodni Evropi) bo na povabilo Ministrstva za zunanje zadeve Črne Gore 9. in 10. maja 2011 vodil srečanje direktorjev nacionalnih organov/institucij/agencij za boj proti korupciji in organiziranemu kriminalu. Srečanja se bo udeležila tudi komisija.

Integriteta

je skladno, dobro, pošteno, etično delovanje in odgovornost posameznikov ter organizacij. Oseba z integriteto je odkrita, resnicoljubna, odgovorna in dosledna, tako osebno kot strokovno. Seštevek integritete posameznikov ustvarja integriteto organa oziroma organizacije, ki ji pripadajo.

Z načrtom integritete do integritetne družbe

Načrt integritete je sistematičen in dokumentiran proces ugotavljanja tveganj, katerih spregled lahko povzroči, da bi bila:

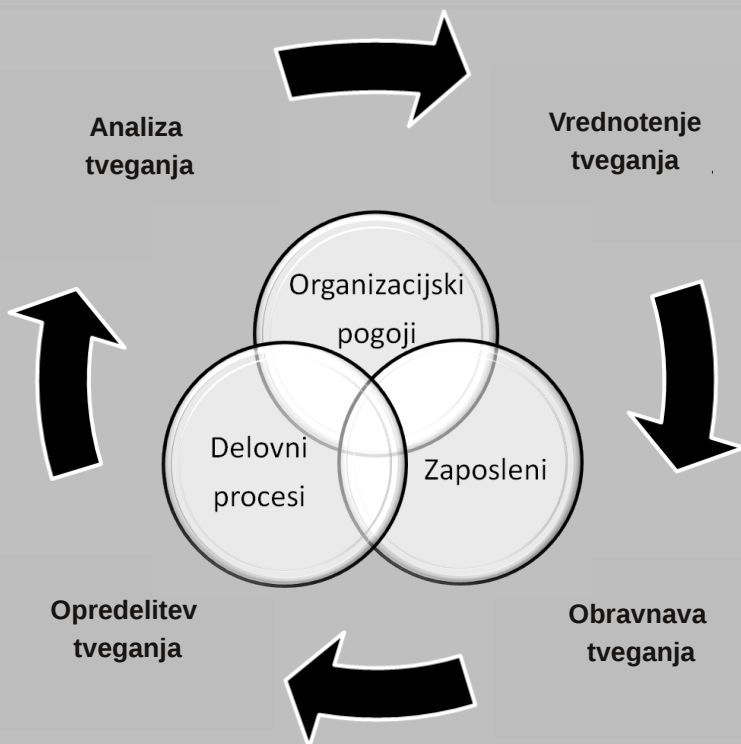
- ! oblast, funkcija, pooblastilo ali druga pristojnost uporabljena v nasprotju z zakonom, pravno dopustnimi cilji ali etičnimi kodeksi,
- ! da bi nastale okoliščine, v katerih bi zasebni interes uradne osebe vplival ali ustvarjal videz, da vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje njenih javnih nalog,
- ! da bi prišlo do kršitev dolžnega ravnanja uradnih in odgovornih oseb v javnem ali zasebnem sektorju,

Državni organi, organi lokalnih skupnosti, javne agencije, javni zavodi, javni gospodarski zavodi in javni skladi (zavezanci) morajo **oblikovati in sprejeti načrt integritete** in ga do **5. junija 2011 poslati komisiji**, kot to določa 47. člen Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije.

! da bi se ob tem kršitelji in/ali pobudniki takih kršitev okoristili, zlorabili javna sredstva ipd.

Z načrtovanim pristopom je mogoče vzroke za kršitve dolžnega ravnanja učinkoviteje odpravljati in obvladovati. To je bistvo načrta integritete: **prepoznati tveganja za koruptivna in druga neetična ravnanja, jih analizirati (kakšen vpliv bi lahko imela na integriteto posameznika in posledično družbe, države), jim določiti protiukrepe, s katerimi tveganja obvladujemo in onemogočimo njihovo pojavnost, ter s tem oblikovati okolja, v katerih za korupcijo in druga neetična ravnanja ne bo prostora.**

NAČRT INTEGRITETE

Riziki in tveganja ki lahko nastanejo pri organizacijskih pogojih, delovnem procesu ali zaposlenih so:

- ! Nedovoljeno sprejemanje daril
- ! Neupoštevanje nasprotja interesov
- ! Neupoštevanje omejitve poslovanja
- ! Nedovoljeno lobiranje
- ! Zaščita prijaviteljev
- ! Druge oblike korupcije in zlorabe položaja

Po prepoznavanju in opredelitvi tveganj je potrebno določiti ukrepe za odpravo oziroma zmanjšanje ugotovljenih tveganj, hkrati z roki za odpravo in nosilci teh ukrepov. Bistveno vlogo igrata **komuniciranje in posvetovanje** ter **spremljanje in posodabljanje upravljanja s tveganji**, saj gre za neprekinjen proces.

Namen načrta

Povečuje zmožnosti zaznave, vrednotenja in pretoka informacij, na podlagi katerih institucije in njihovi člani sprejemajo učinkovite odločitve za uresničevanje namena in zadanih ciljev, varstvo temeljnih družbenih vrednot pred korupcijo in drugimi oblikami kriminala z obvladovanjem tveganj – s proaktivno kulturo.

Obvladovanje tveganj je naloga vseh, a odgovornost pristojnih!

Vzorec načrta integritete

Zakonodajalec je komisiji v ZIntPK namenil precej določb, na podlagi katerih je le ta dobila široko podlago za preventivno delovanje, ki ga med drugim izvaja s pripravo strokovnih podlag za krepitev integritete s programi usposabljanj, z usposabljanjem oseb, odgovornih za načrt integritete ter s tem, da s predstavniki istovrstnih

oseb javnega prava ali njihovih združenj pripravi njihove načrte integritete. Poleg tega svetuje tudi pri krepitvi integritete in preprečevanju ter odpravljanju tveganj za korupcijo tako v javnem kot tudi zasebnem sektorju.

Za krepitev integritete, proaktivne kulture preprečevanja korupcije in krepitve sposobnosti identifikacije korupcijskih tveganj ter izbora najustrežnejših ukrepov za njihovo odpravljanje je proces izdelave

načrta integritete enako pomemben kot sam načrt integritete. Zato je pomembno, da ga oblikujemo in razvijamo sami znotraj svojega delovnega okolja, da bi to delovno okolje in zunanje vplive nanj čim bolj učinkovito obvladovali v smeri zakonitega, transparentnega in odgovornega opravljanja svojih delovnih nalog ali funkcij. Ob tem pa seveda ne gre pozabiti, da samostojno izdelavo načrtov integritete narekuje že dolžnost in odgovornost skrbnega upravljanja z javnimi sredstvi, kar je še dodaten argument zakonodajalca, da je večino obveznosti priprav in usposabljanj v zvezi z načrti integritete naložil Komisiji za preprečevanje korupcije, ki je za javni sektor te naloge dolžna izvajati brezplačno.

Ravno zato je komisija k pripravi načrtov integritete pristopila proaktivno in organizirala tudi dneve odprtih vrat. Gre za srečanja, ki so koristna za vse sodelujoče. Predstavijo se problemi, izmenjujejo se ideje, znanja in rešitve. S tem se oblikuje mreža integritete, komisija pa ob tem aktivno izvršuje svojo preventivno, izobraževalno in posvetovalno funkcijo ter iz prve roke prepozna problematiko tveganja iz različnih delovnih okolij, še preden se ta lahko razvijejo v nezaželjena ravnanja.

V okviru usposabljanj za oblikovanje načrta integritete po novih Smernicah, ki jih je komisija sprejela na svoji seji dne 11. aprila 2011, se je dnevv odprtih vrat, ki so potekali od 12.4. do 22.4 in od

3.5.do 4.5.2011 udeležilo 250 zavezancev za izdelavo načrta integritete. Do vključno 13.5.2011 predvidevamo udeležbo še dodatnih 51 zavezancev. Upravljanje s tveganji je sestavni del vodenja, za katerega so v prvi vrsti pristojni in odgovorni predstojniki in poslovodne osebe za izdelavo načrta integritete. Glede na to, da so za vodenje zelo pomembne kvalitetne in pravočasne informacije in da bo te za področje koruptivnih tveganj in drugih neetičnih ravnanj zagotavljal ravno načrt integritete, bi morala biti zainteresiranost vodstva in njegova podpora ter motiviranost za kvaliteten načrt integritete zelo visoka. V zvezi s tem je komisija za prej navedeni vodstveni kader, tako na državni kot na lokalni ravni, izvedla strokovni posvet dne 11. in 12. aprila 2011.

Komisija je prepričana, da se s pravilnim in proaktivnim pristopom k ozaveščanju ljudi ter s sklicevanjem in opozarjanjem na odgovornost vsakega posameznika v okviru njegovih možnosti in zmožnosti za krepitev integritete ustvarjajo podlage in oblikujejo okolja, v katerih za korupcijo in druga neetična ravnanja ne bo prostora.

Z izdelanim načrtom integritete se delo šele začne, saj smo si z njim zastavili pot, smer po kateri bomo šli z namenom spremeniti stanje trenutne stopnje tveganja oz. naš trenutni položaj.

Komisija gostila ministra za pravosodje Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske, g. Kennetha Clarka

Ljubljana - Predstavniki komisije ter predsednica Državne revizijske komisije, ga. Miriam Ravnikar Šurk, so se dne 11. aprila 2011 sestali z britanskim pravosodnim ministrom Kennethom Clarkom na pogovoru o transparentnosti in korupciji v poslovnem okolju, vključno v postopkih javnega naročanja. Dotaknili so se tudi primerjave implementacije protikorupcijske zakonodaje v Sloveniji in Veliki Britaniji (VB) v luči novo sprejetega Zakona o preprečevanju podkupovanja v VB ter obenem novega Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije v Sloveniji.

Obvestilo nosilcem ukrepov glede poročanja o izvajanju ukrepov iz Akcijskega načrta za uresničevanje Resolucije iz javnega sektorja

Ljubljana - Nosilce ukrepov, ki so na podlagi 1. odstavka 53. člena (ZIntPK) komisiji dolžni poročati o izvajanju ukrepov iz akcijskega načrta za uresničevanje korupcije, pozivamo, da nam čim prej pošljejo poročila. Zakonski rok je bil konec februarja.

Nosilci ukrepov iz akcijskega načrta so državni organi in uprave samoupravnih lokalnih skupnosti, javne agencije, javni skladi, javni zavodi in javni gospodarski zavodi ter druge osebe javnega prava, če so posredni uporabniki državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti, vključno z javnimi podjetji in gospodarskimi družbami, v katerih ima večinski delež oziroma prevladujoč vpliv država ali lokalna skupnost.

Rok za posredovanje poročil komisiji se je iztekel konec meseca februarja, komisija pa je do sedaj prejela le 56 poročil. Neodzivnost nosilcev je skladu s 14. odstavkom 77. člena ZIntPK prekršek, za katerega se kaznuje odgovorno osebo državnega organa, organa lokalne skupnosti in nosilca javnih pooblastil. Na podlagi 78. člena ZIntPK pa se kaznuje tudi nosilca javnih pooblastil in drugo pravno osebo javnega ali zasebnega prava, razen Republike Slovenije in lokalnih skupnosti, če stori dejanje iz

14. odstavka 77. člena ZIntPK.

Konferenca o evropskih standardih za EPAC/EACN člane

Budimpešta - Komisija se je udeležila projektne konference Evropskih partnerjev v boju proti korupciji (EPAC) z delovnim naslovom "Evropski standardi za člane EPAC/EACN".

EPAC in **EACN** predstavljata platformo za izmenjavo dobrih praks in rešitev na zakonodajnem in institucionalnem področju ter hkrati sredstvo pritiska na države članice v smeri neodvisnega, objektivnega in profesionalnega preprečevanja ter zatiranja korupcije.

Na konferenci je prišlo do obravnave osnutkov dokumentov "Anti-Corruption Authorities Standards in EPAC 10 Guiding Principles and Parameters on the Notion of Independence of AC Bodies", ki ga je pripravila delovna skupina za standarde protikorupcijskih institucij (AC standars) ter "European People Oversight Principles", pripravljen s strani delovne skupine, ki združuje evropske institucije, zadolžene za nadzor nad delom policije (PO principles).

Komisija o integriteti v Črni gori

Podgorica – Na zaprosilo Uprave za antikorupcijsko iniciativo Črne Gore je komisija dne 21. aprila 2011 na podlagi memoranduma o sodelovanju izvedla usposabljanje javnih uslužbencev Črne Gore pri izdelavi načrta integritete. Cilj usposabljanja je bil predstaviti temelje načrta integritete ter etičnega, profesionalnega in odgovornega opravljanja službenih dolžnosti v okviru boja zoper korupcijo v javni upravi. Za potrebe usposabljanja sta bila pripravljena koncept in metodologija načrta integritete, kot določa ZIntPK.

Konferenca G20 in OECD z naslovom "Okrepitev sodelovanja v boju zoper korupcijo"

Pariz - Konferenca, ki je potekala med 27. in 28. aprilom 2011 predstavlja prvi korak novembrske zaveze voditeljev G20, da bodo intenzivneje pristopili k boju proti korupciji, k spodbujanju integritete trga ter podpori čistega poslovnega okolja. To naj bi dosegli s

tesnejšim sodelovanjem med vladami in zasebnim sektorjem, kar naj bi pripomoglo k preučitvi dobrih praks in drugih oblik sodelovanja v boju proti korupciji. Dnevni red je vključeval naslednje razprave: izzivi v boju zoper korupcijo, korupcija pri javnih naročilih ter učinkovitost posameznih pobud za boj proti korupciji.

Sprememba 35. člena ZIntPK v zvezi z institutom omejitev poslovanja

Ljubljana - Dne 23.4.2011 je v veljavo stopil Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o integriteti in preprečevanju korupcije (Ur. l. RS, št. 26/2011), ki je spremenil dosednji institut omejitev poslovanja v tem, da je zožal uporabo instituta samo na primere postopkov javnega naročanja, podeljevanja koncesij in drugih oblik javno-zasebnega partnerstva. Prepoved pa ne velja za postopke oziroma druge načine pridobivanja sredstev, ki niso opisani zgoraj, pod pogojem, da so pri tem dosledno spoštovane določbe tega ali drugega zakona o nasprotju interesov in o dolžnosti izogibanja temu nasprotju oziroma pod pogojem, da se funkcionar dosledno izloči iz vseh faz odločanja o sklenitvi in izvedbi postopka ali posla. Če funkcionar oziroma njegov družinski član v tem primeru krši določbe o izogibanju nasprotju interesov oziroma o dolžni izločitvi, nastopijo posledice kot v primeru prepovedi poslovanja (se pravi

ničnost posla).

Nekatere druge novosti, ki jih je sprememba zakona uveljavila v zvezi z omejitvami poslovanja, so še:

- omejitve poslovanja veljajo tudi za ožje dele občine (krajevne, vaške in četrtne skupnosti), v kolikor imajo te lastno pravno subjektiviteto, če je občinski funkcionar član sveta ožjega dela občine ali če se posamezen posel lahko sklene le z njegovim soglasjem;
- funkcionar mora v enem mesecu po nastopu funkcije in najkasneje v osmih dneh po spremembi organu, pri katerem opravlja funkcijo, sporočiti subjekte, s katerimi je on ali njegovi družinski člani udeleženi kot poslovodja, član poslovodstva ali zakoniti zastopnik ali je neposredno ali preko drugih pravnih oseb v več kot 5% udeleženi pri ustanovitelskih pravicah, upravljanju ali kapitalu.

Več si lahko preberete v Pojasnilu o obsegu omejitev poslovanja po spremembi 35. člena ZIntPK, ki ga lahko najdete na spletni strani komisije www.kpk-rs.si.

R a z b r e m e n i l n i k

Vir: Finance št. 23, letnik 2010